

උදයහද්ද ජාතකය

තවද මේ ජාතකය ජේතවනාරාමයෙහි වැඩ වසන්තාවූ බුදුරජානන් වහන්සේ විසින් ශාසනයෙහි උකටලීවූ එක් හික්ෂුකෙණෙකුන් වහන්සේ අරභයා වදාරණ ලද.

එහි වර්තමාන කථාව කුස ජාතකයෙහි විස්තර වශයෙන් කියනලද මේ ජාතකයෙහි හික්ෂුන් වහන්සේ විසින් ශාසනයෙහි උකටලීවූ හික්ෂුන් වහන්සේ දම්සභා මණ්ඩපයට ගෙනහැර දැක්වූ කල්හි සැබැඳ මහණ තා ශාසනයෙහි උකටලී වූයේයයි විචාරා වදාරා සැබැව ස්වාමීනී දැන්වූ කල්හි එඹල මහණ කුමක් නිසා කේලය වසගයෙන් මෙබඳුවූ තේරුණානික ශාසනයෙහි මහණව උකටලීද පුරාතණයෙහි නුවණැත්තෝ දොළොස් යොදුනක් පමණ ඇති සියල්ලෙන්ම සමුද්ධවූ සුරුඬ නම් නුවර රාජ්‍යය කරන්නාවූ පවා සුරාංගනාවක හා සමාන ස්ත්‍රියක සමග සත්සියයක් අවුරුදු එක ගබඩාවෙහි වසන්නාවූ ඉදුරන් බිඳ ලෝභවශයෙන් නොබැඳවෝ වේදැයි වදාරා එක්තරා හික්ෂු කෙණෙකුන් වහන්සේ විසින් ආරාධිත වූ බුදුරජානන් වහන්සේ ඉකුත්වත් දක්වා වදාළසේක.

ඒ කෙසේද යත්.

යටගිය දවස සුරුඬ නම් නුවර කසී නම් රජකෙනෙකුන් රාජ්‍යය කරන්නාහ ඒ රජුරුවන්ගේ එකද දූ පුත් කෙණෙක් නැත්තාහ එකල රජුරුවෝ දරුවන් ප්‍රාර්ථනාකරවයි නියෝග කළාහ එකල බෝධිසත්වයෝ බුන්මලෝකයෙන් වූතව අවුත් රජුරුවන්ගේ අගමෙහෙසුන් බිසවුන් කුස පිළිසිඳ උපන්නාහ ඒ කුමාරයන්ට නම් තබන්නාහු බොහෝදෙනාගේ සිත් සතුටු කරවමින් උපන්නෙයින් උදයහද්ද කුමාරයෝයයි නම් තුබූහ. කුමාරයන් පියවරනගා කෙළ ඇවිදින අවස්ථාවෙහි අනික් බුන්මයෙක් බුන්ම ලෝකයෙන් වූතව එම රජුරුවන්ගේ එක්තරා බිසෝ කෙණෙකුන් මගධ කුමාරිකාවක්ව උපන්නාහ. ඒ කුමාරිකාවන්ට උදය හදදේවියයි නම් තුබූහ. උදය හදාවෝ වැඩිවිය පැමිණි කල්හි ශිල්ප ශාස්ත්‍රයෙහි නිපුණවූහ. ජාතියෙන් බුන්මවාරිකාවක්ව උපන්නාහ. ඒ කුමාරිකාවන්ට උදය හද දේවියයි නම් තුබූහ. උදය හදාවෝ වැඩිවිය පැමිණිකල්හි ශිල්ප ශාස්ත්‍රයෙහි නිපුණවූහ. ජාතියෙන් බුන්මවාරිහ. ස්වප්නයෙනුත් මෙමුත්තයන් නොමදන්නාහ. කෙලිගවසග චිත්තයෙන් නුපදනේය, එකල රජුරුවෝ පුතනුවන් රාජ්‍යයෙහි අභිෂේක කොට නාටකස්ත්‍රීන් පිරිවරම් සිතා පුතණුවන් සමීපයට අස්නක් යවූහ. මහ බෝසතානෝ කියන්නාහු මට රාජ්‍යයෙන් ප්‍රයෝජන නැත. කෙලයෙහි මාගේ සිත ඇත්තේ නැත කියා ප්‍රතික්ෂේප කළාහ. දෙමව්පියෝ නැවත නැවත කියායවූහ. එකල මහබෝසතානෝ ජාමොනද ස්වර්ණමය ස්ත්‍රී රුවක් කරවා මෙබඳු ස්ත්‍රී රුවක් ලදහොත් රාජ්‍යය පිළිගනිමි. දෙමව්පියන් සමීපයට යැවූහ. ඔහු ඒ රන් රුවන් මුළු දඹදිව ඇවිදුවා පරීක්ෂාකරවා එබඳු ස්ත්‍රීයක නොලැබ උදයහදාවෙන් සරහා ඒ රන් රුව සමීපයෙහි සිටුවූහ. ඔ නොමෝ ඒ රන්රුව ඉක්ම සිටිනීය. එකල ඔවුන් දෙදෙනාම නොකැමැති පරිද්දෙන් කුඩා මැනියන්ගේ දුව කුමාරිකාවන් නැගනියන් උදය හදානම් කුමාරිකාවන් අග්‍රමෙහෙසිකා කොට බෝධිසත්වයන් රාජාභිෂේක කළාහ. ඒ දෙදෙන බුන්මවාරියාව වාසය කරන්නාහ. කල්යාමකින් දෙමව්පියන් ඇවෑමෙන් බෝධිසත්වයෝ රාජ්‍යය කරන්නාහු දෙදෙනාම එක ගබඩාවෙහි වසන්නාවූ ලෝභසිතින් ඔවුනොවුන් මුන පමණකුත් ඉදුරන් බිඳ නොබැඳින එතකුදුවුවත් අප දෙදෙනා අතුරෙන් යම්කෙණෙක් පළමු කොට මලෝ වී නම් ඔහු තමන් උපන්නෙතින් අවුත් මම අසවල් තෙන උපනිමි කියත්වයි කතිකාවක් කළාහ.

ඉකිබිත්තෙන් බෝධිසත්වයෝ රාජ්‍යයට පැමිණි සත්සියයක් අවුරුදු ඇවෑමෙන් කාලක්‍රියා කළාහ. අනික් රජුරුවකෙණෙක් නැත්තාහ. උදය හදාවෙන් ආඥාවම පවත්නේය. අමාත්‍යයෝ රාජ්‍යය අනුශාසනා කරන්නාහ. බෝධිසත්වයෝද තව්තිසා භවනයෙහි ශක්‍රව ඉපද ඵෙශ්වර්ණමදයෙන් සතියක් උදය හදාවෙන් සිහි නොකළාහ මෙසේ මනුෂ්‍ය ගණනාවෙන් සත්සියයක් අවුරුදු ගිය කල්හි සිහිකොට උදය හදානම් රා කුමාරිකාවන් වස්තුවෙන් විමසා සිංහනාද කරවා ධර්මදේශනා කරමින් කතිකාවෙන් මිදි එමී සිතූහ. එකල්හි වනාහි මනුෂ්‍යයන්ට දස දහසක් අවුරුද්දට ආයුෂ්‍ය ඇතිකල් වන්නේය. කුමාරිකාද එදවස් රාත්‍රියෙහි මනාකොට වසන ලද දොරකවුළු ඇති වටලන ලද රැකවල් ඇති සත්මාල් ප්‍රාසාදයෙහි උතුම්වූ මතුමාලේ ශ්‍රී යහන් ගබඩාවෙහි උදකළාව නිශ්චලව තමන්ගේ ශිලය අවර්ජනා කෙරෙමින් උන්නාහ. එකල ශක්‍රයෝත් රන් මසු පුරවන ලද එක් රන්තලියක් ඇරගෙන අවුත් ශ්‍රීයහන් ගබඩාවට පහළව එකත්පස්ව බිසවුන් හා කථාකරන්නාහු මේ ජාතකයෙහි පළමුවන ගාථාවෙන් මෙසේ කියත්, මනාවූ වස්ත්‍රයක් ඇදි ඇත් සොඬකට බඳුවූ ආකාර ඇති මට සිඵ්ටුවූ උරුරු යුගලයක් ඇති පංච ප්‍රාසාදයකින්ද හෙබියාවූ කින්නරාංගනාවන් ඇසි හා සමාන ඇස් ඇති පාදාන්තයෙහි පටන් කේසාන්තය දක්වා සියළු අංගප්‍රකාශයෙන් කිසි උභතතාවක් නැතිව හෙබියාවූ උතුම් ප්‍රාසාද තලයෙහි උදකළාව උන්නාවූ උත්තමාගියන්ට යාඥාකෙරෙමි, අද එක රාත්‍රිය අලංකෘත වූ මේ යහන් ගබඩාවෙහි තී හා මා එක යහන වැස සෙය්‍ය කරමිහයි කීහ. ඉක්බිති රාජකුමාරිකානොමෝ කියන්නී මේ ලොළොස් යොදුන් පමණ සුරන්ධ නම් නුවර අතුරෙහි දිය අගල ආදි අගලින්ද මහත් දොරටු අටල්ලෙන්ද ගැවසී ගත්තේය. ආයුධ ගින්නාලද අත් ඇති දස දහසක් යොධයන් විසින් රැකවල් ගන්නා ලද එසේ හෙයින්

ආහාර පාණ වර්ගයන් දානවිභාග සැදැහැයෙන් යුක්තව ශ්‍රමණ බ්‍රහ්මණාදීන්ට දන්දේද සතර සංග්‍රහවතින් ජනරංජනය කෙරේද යන මෙතෙක් ගුණයෙහි පිහිටියේපරලොවට නොබා යන්නේයයි කිහි බිසව්ඵලස් අසා උන්ට සතුටුව ස්තුති කරන්නාහු යම්සේ මැණිකෙණෙක් තමාගේ වැදූ දරුකෙනෙකුටත් වැඩ කැමතිව අවවාදකෙරෙත්ද ඒ පරිද්දෙන්ම තොපින් මටත් වැඩකැමතිව අනුශාසනාකළාහ මට එසේ අවවාද කරන්නාවූ විපුල වූ ශරීරසෝභා ඇති මනාවූ වෘත සම්දානය ඇති තෙපි තමා කවුරුදැයි විචාරම් මට කියවයි කිහි ඉක්බිති බෝධිසත්වයෝ කියන්නාහු එම්බල සොදුරුදැකුම් ඇති හදාව මම වනාහි මේ මා උපන් ජාතියට පළමු ජාතියෙහි තොපට වල්ලහවූ උදය රජ්ජුරුවෝ නම් මමය ඒ මම තී සම්පයෙන් මියගොස් තව්තිසා භවනයෙහි ශක්‍රදේවේඤ්ච උපනිම් එතනින් තොප සම්පයට එන්නාවූ මම කෙලඟ වසග චිත්තයෙන් ආයෙන් නොවෙමි තොපවිමසා පියා පළමු කතිකාවක් කළමෝවේද ඒ කතිකාවෙන් මිදි තොපට මම අසවල්තෙන උපනිම් කියා පියා යන පිණිස ආම්, දූන් ඉන් මිදිනිම් එසේ හෙයින් මම දෙව්ලොවට යෙමි කිහි, එසඳ බිසව් කඳුළුඵරා වගුරුවමින් ස්වාමිනි නුඹ වහන්සේ උදය රජ්ජුරුවෝද නුඹවන්සේගෙන් වෙන්ව මා විසියහෙන්නේ නැත යම්සේ පෙර නුඹ වහන්සේ මා හා එක්ව වාසය විනම් දැනුම් එපරිද්දෙන්ම එක්වන නියායෙන් මට උගන්වා කතිකාවෙන් මිදි වැසිය මැනවැයි කිහි. නැවත බිසවුන්ට අනුශාසනා කරන්නාවූ ශක්‍රයෝ මෙසේ කියත්, එඹල සොදුර උදයහදාව මේ ලෝකයෙහි සත්වයන් ආදී මධ්‍යම අන්තිමයන් මෙතුන්වයසය සිසුව වහනය කරන්නාවූ ගංගාවක් මෙන් නොනැවත වහාම ඉක්ම ගෙවෙන්නේය. උපන්නාවූ සත්වයන්ට නොනැසී සිටීමෙක් නැත. බුදුන් ආදීකොට ඇති සියළු සත්වයන්ගේ ජීවිතය අස්ථිර වන්නේය. සියල්ලවුන්ම රත්වන්වූ මට සිඵල වූ ශරීරයක් ඇත්නම් එයින් නිරන්තරයෙන් ම ජරාවට පැමිණ නස්නේය. ඒ කාරණාවෙන් උදයහදාවෙහි තොපින් මේ සියල්ලම පැමිණෙයි සිතා වහා නොපමාව දසකුඟල කර්මපථයෙහි යෙදෙව්. තවද සොදුර යම් එකම සත්වයක්හට මේ පෘථිවි මණ්ඩලය හා සියළු යසසෙක් පැමිණියේ විනම් එහි තෘප්තියක් සැහෙයි යන්නක් නොසිතා පහනොවූ කේලඟ චිත්තයෙන් කඵරිය කරන්නේය. එසේ හෙයින් තෘෂ්ණාවෙහි තෘප්තියක් නැතිනියාව දනුව. තවද මැනියන් පුතනුවන්ටද පුතනුවන් මැනියන්ටද පියානෝ පුතනුවන්ටද පුතනුවෝ පියානන්ටද බැනෝ නැගනියන්ටද නැගනියෝ බැනන්ටද වල්ලභයා ස්ත්‍රීන්ටද ස්ත්‍රී වල්ලභයාටද ස්වාමියා වස්තුවටද වස්තුව සත්වයාටදැයි මේ සියල්ලම මරණ කාලයෙහි පළමුවශයෙන් ඔවුනොවුන් නොබලා යාමෙන් ස්ථිරයක් වීමක් නැතිබව දනුව, තවද මේ සංසාරයෙහි කපුටු ආදී තිරිසනුන්ගේද මනුෂ්‍යයන්ගේද ආදීවූ සියළු සත්වයන්ගේද යන මේ දුගති සුගති දෙක්හිම සත්ව යන්ගේ හෝජනද යසසද එක්ව කරන්නාවූ වාසයද ජීවිතයද යන මේ සියල්ලම අස්ථිරයයි දැන අප්‍රමාදව දසකුඟල කර්මපථයෙහි යෙදෙව්යි කියා මෙසේ මහබෝසතානෝ අවවාද කළාහ. බිසව්ද බෝධිසත්වයන්ට අවවාද කියන්නාහු දේවතාවෙහි තොප කියේ ඉතා යහපත මේ සත්වයාගේ ජීවිකාව නම් ස්ථිරනොවෙයි ස්වල්ප දුකින් මිශ්‍රය එසේ හෙයින් මම කසිරට හා සුරන්ධපුරය ඇර උදකළාව තපටස යෙමි කිහි. බෝධිසත්වයෝ බිසවුන්ට අවවාදදී දිව්‍යලෝකයටම ගියාහ. බිසව්ද දෙවන දවස් උදෑසන අමාත්‍යයන්ට රාජ්‍යය පාවාදී තමන්ගේ එම නුවර සිත්කළු උයනෙහි සෘෂිප්‍රවාජ්‍යවෙන් පැවිදිව ධර්මයෙහි හැසිර අයුසංස්කාරයාගේ කෙළවර තව්තිසා භවනයෙහි බෝධිසත්වයන්ටම පාදපරිවාරිකාව උපන්නාහ. සර්වඥයන් වහන්සේ ද මේ උදය හද්ද ජාතක ධර්මදේශනාව ගෙණහැර දක්වා වදාරා වතුස්සත්‍ය ප්‍රකාශකොට පූර්වාපර සන්ධි ගළපා මේ ජාතකය නිමවා වදාළසේක. වතුස්සත්‍යයාගේ කෙළවර ශාසනයේ උකට්ඨිවූ භික්ෂූන් වහන්සේ සෝවාන් ඵලයෙහි පිහිටිසේක. එසමයෙහි උදයහදාදේවී නම් දූන් මේ රාහුලමාතාවෝය. එසමයෙහි ශක්‍රදේවෙන්ද්‍රයෝ නම් ලොවුතුරා බුදුවූ මම්ම වේදැයි තමන් වහන්සේ දක්වා වදාළසේකි.